

נזיר לה

חכמים	רבי אלעזר	הדין
לא כולל עליו ולולבים	אפילו עליו ולולבין	הבסיס לדין
פרט וכלל ופרט	ריבוי ומיעוט	מ"ן ושכר נזיר
פרט	מיעוט - שבשתא	מכאן אשר יצא מלפניו
כלל	ריבוי	מחצית וצד
פרט - מה הפרט מפורש פרי ופסולת פרי, אף כל פרי ופסולת פרי		

ענבים	פרי
חומץ	פסולת פרי
גוהרקי	אף כל פרי
עינבי דכרין	אף כל פסולת פרי

קושי: ולר' אלעזר בן עזריה, דקא מוקים להאי מחצית וצד, לומר שאינו חייב עד שיאכל ב' חרצנים וזג, פרטא מנא ליה?

תירוץ 1: סבר לה כרבי אלעזר, דדריש מיעט וריבה.

תירוץ 2: ואי בעית אימא: כרבנן, דאי סלקא דעתך כדאמר רבי אלעזר בן עזריה, ליכתביה רחמנא להאי מחצית וצד גבי פרטי, למאי הלכתא כתביה בתר כלל? שמע מינה למידייניה בכלל ופרט.

קושי: אימא: כוליה להכי הוא דאתא!

תירוץ: א"כ, לכתוב או 'שני חרצנים או שני זגים' או 'חרצן וזג', למאי הלכתא כתב רחמנא מחצית וצד? שמע מינה למידרש ביה כלל ופרט, ואיכא נמי למידרש ביה: עד שיאכל שני חרצנים וזג.

שאלה: ורבי אלעזר דדריש מיעט וריבה, פרט וכלל ופרט מנא ליה?

רבי אבהו	רבא	רב יהודה מדיסקרתא
וכי יתן איש כל רצו חמור או ער לו ע	מן	מן
וכל בהמה	הצאן	הבהמה
לחמור	בהמה וצאן	פקר וצאן
רק בהמות הראויות לשמירה	למעט בהמות שרבעו ושנרבעו	למעט חיות

פרט וכלל ופרט אי אתה דן אלא כעין הפרט.

קושי של רבא לדברי רב יהודה מדיסקרתא: מן האי ליכא למשמע מינה, דאי מהתם, הוה אמינא **הבהמה** - חיה בכלל בהמה.

תירוץ: א"ל: חיה בכלל בהמה? הא כתיב **פקר וצאן**, והוה ליה פרט וכלל, ואי אתה דן אלא כעין הפרט.

שאלה: ומנלן דהכי הוא?

תשובה: דתניא:

• ונתת הכסף ככל אשר תאזן נפש - כלל,

• פקד וצאן ופ"ן ושכר - פרט,

• וככל אשר תאזן נפש - חזר וכלל,

כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט, מה הפרט מפורש פרי מפרי וגידולי קרקע, אף כל פרי מפרי וגידולי קרקע.

קושי על כלל ופרט וכלל: מכדי כלל ופרט וכלל כעין פרטא דיינינן, כללא בתרא מאי אהני?

תירוץ: אהני לאוסופי כל דדמי ליה.

קושי על פרט וכלל ופרט: ותו, פרט וכלל ופרט כעין הפרט דיינינן, פרטא בתראה מאי אהני?

תירוץ: אי לאו פרטא בתראה, ה"א נעשה כלל מוסף על הפרט.

קושי על ההבדל בין שניהם: ומכדי תרין כללי ופרטא ותרין פרטי וכללא כעין פרטא דיינינן, מאי איכא ביני וביני?

תירוץ: איכא,

- דאילו תרתין כללי ופרטא - אי איכא פרטא דדמי ליה אפילו בחד צד מרבינן,
- תרי פרטי וכללא - אי איכא פרטא דדמי משני צדדין מרבינן, בחד צד לא מרבינן.

הרבנית מישל פורו
הדרן - קול נשי בשיתוף התלמודי

• hadran.org.il/he •

קושי על פרט וכלל ומיעוט וריבוי : מכדי פרט וכלל נעשה כלל מוסף על הפרט ואיתרבי כל מילי, ומיעט וריבה נמי ריבה הכל ואיתרבי כל מילי, מאי איכא בין מיעט וריבה לפרט וכלל? תירוצ : איכא, דאילו

- פרט וכלל - מרבינן אפילו עלין ולולבין,
- ומיעט וריבה - לולבין אין, עלין לא.

